

Základná umelecká škola Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

**Školský vzdelávací program pre prvú časť prvého stupňa základného štúdia
Primárneho umeleckého vzdelávania – ISCED 1 B
Predmet : Hra na gitare**

Názov predmetu	Hra na gitare
Ročník	Druhý
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Učebný plán	č. 4
Stupeň vzdelania	ISCED 1B
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Attila Balogh
Koordinátor ŠkVP	Attila Balogh
Schválené dňa	27.júna 2013

Charakteristika predmetu

Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia. Gitarová pedagogika prekonala v poslednom období obrovské kvalitatívne zmeny. Bolo vypracovaných množstvo gitarových škôl, metodických a koncepčných materiálov a rôznych publikácií, ktoré zásadným spôsobom menia prístup k vytváraniu technických a výrazových prostriedkov potrebných k hre na gitare oproti tradičným metódam. Ciele, prostriedky na ich dosiahnutie a hudobný materiál uvedený v učebných osnovách zabezpečujú, v prípade ich správneho použitia, získanie zručností a vedomostí pre ďalšie štúdium na konzervatóriu, ale aj uplatnenie sa žiakov v rôznych záujmových útvaroch. Obsah učebných osnov hry na gitare je koncipovaný tak, aby si žiak prostredníctvom získaných zručností a vedomostí vytváral trvalý vzťah k hudbe a k nástroju, aby si postupne osvojil potrebu samostatného štúdia a tvorbu vlastného repertoáru. Na štúdium hry na gitare sa prijímajú deti od deviatich rokov. Toto je optimálny vek prijatia dieťaťa na štúdium hry na gitare. Nevylučuje sa však prijať aj deti mladšie, pokiaľ majú požadované hudobné nadanie, fyzické a psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji. V prípade prijatia mladšieho žiaka je potrebné zabezpečiť primeraný nástroj. Prijatie starších žiakov je tiež možné. Práca učiteľa so žiakmi v predmete hra na gitare je charakteristická individuálnym prístupom a používaním adekvátnych metodických postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom dieťaťa, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania a úrovne talentu. Odporúčané gitarové školy, technická a prednesová literatúra a metodické materiály slúžia k základnej orientácii učiteľa, ktorý ich môže podľa svojich skúseností a individuálnych potrieb vhodne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

Prehľbovať a obohacovať technické a výrazové prostriedky pri hre. Rozširovať žiakov hudobný obzor. Pokračovať v rozvíjaní hudobnej predstavivosti žiaka a zdokonaľovať jeho hudobnú pamäť. Systematicky pracovať na skvalitňovaní tvorby tónu prstami a palcom pravej ruky. Rozširovať dynamický a farebný register tónu. Rozvíjať metrické, rytmické a tempové čítanie žiaka. Zaraďovať ďalšie dynamické formy hry. Venovať pozornosť systematickej príprave hry z listu.

Špecifické ciele

Kognitívne

- Plynule čítať náročnejší notový zápis.
- Učiť sa zapamätať si notový zápis väčšieho rozsahu.
- Zapamätať si, rozlíšiť a správne používať nové hudobné termíny.

Afektívne

- Emocionálne prežiť skladby.
- Rozlišovať charakter skladby.
- Porovnať rôzne spôsoby vlastnej aj počúvanej interpretácie skladby.

Psychomotorické

- Interpretovať na nástroji vlastnú hudobnú predstavu.
- Aplikovať dynamické znamienka v hre na nástroji.
- Rozvíjať sluchovú vnímavosť.
- Zahrať správne jednotlivé spôsoby tvorenia tónu (legato, staccato, tenuto).

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka v druhom ročníku rozvíjame nasledovne:

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

Vo vyučovacom predmete hra na gitare využívame pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré smerujú k tomu, aby žiaci vedeli:

- kultúrne a súvisle sa vyjadrovať, používať základnú hudobnú a nástrojovú terminológiu primeranú veku a schopnostiam žiaka,
- aktívne počúvať, sústredene pracovať a náležite reagovať,
- uplatniť ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádzajú do kontaktu.

2. Spôsobilosti v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov,
- každodenných situáciách mať schopnosť používať modely logického a priestorového myslenia a prezentácie:
 - interné a verejné žiacke koncerty,
 - interpretačná prehliadka v hre na gitare

- Rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti.
- Uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- počúvať digitálne zdroje.

4. Spôsobilosti učiť sa učiť sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- spoľahlivo a úspešne zaznamenávať a zapamätávať si informácie, spomenúť si na ne a využívať ich pri praktickej zručnosti v hre na gitare,
- vytrvalo, iniciatívne a samostatne sa učiť a získavať informácie,
- hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzipredmetových vzťahoch.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

„Schopnosti tvorivo riešiť problémy“ môžeme využiť vo viacerých predmetoch tým, že vytvoríme pre žiakov motivačné a aktivizujúce pracovné prostredie a podmienky na riešenie praktických a teoretických problémových úloh a situácií,

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- hľadať a využívať rôzne informácie,
- skúšať viaceré možnosti riešenia problému,
- overovať správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikovať pri podobných alebo nových problémoch.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vytvárať si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje sebadôveru a sebarozvoj,
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky ako svoje tvorivé a rozvojové možnosti,
- uvedomovať si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizovať,
- kontrolovať vlastné konanie a vedieť odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- tvoriť a prijímať umenie,
- pomenovať druhy umenia, ich špecifické zákonitosti a vyjadrovacie prostriedky,
- vyjadriť svoj názor i vkus,
- ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu).

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Hra na nástroji	<ul style="list-style-type: none"> • slovná metóda • názorná metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine

	<ul style="list-style-type: none"> • praktická metóda • reproduktívna metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none"> • analyticko – syntetická metóda • deduktívna metóda • informačno-receptívna metóda • problémový výklad 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> • reproduktívna metóda • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj	podľa výberu	- videotechnika, CD, DVD, - zvukové pomôcky:	Gitara a zrkadlo	- internet
2. Hudobno-teoretické poznatky	podľa výberu	Prehrávač, vzorový prednes učiteľa	Interaktívna tabuľa a tabuľa	- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	podľa výberu	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky		-Internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKÝ CELOK	KOMPETENCIE OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÉ ŠTANDARDY	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Hra na nástroji	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> dynamická funkcia pravého ramena, aktívne zapojiť rôzne svalové skupiny pravého ramena do hry, prenášať prsty a palec pravej ruky priečne cez struny a pozdĺžne po strunách (sul ponticelo, nad otvorom, sul tasto), dynamická funkcia pravej ruky, koordinovaná dynamická činnosť prstov a palca pravej ruky vo vzájomnej kontinuite a nadväznosti na základné princípy tvorenia tónu, (aktívny palec – pasívne prsty, pasívny palec – aktívne prsty, aktívny palec – aktívne prsty), zvyšovať kvalitu tónu tvoreného prstami a palcom pravej ruky skvalitňovaním 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> hrať palcom a prstami pravej ruky striedavo aj súčasne – dvojhlas, trojhlas, aktívne zapája rôzne svalové skupiny pravého ramena do hry realizácia základných dynamických stupňov, hrať stupnice do 4 krížikov a 4 bécok, durové, molové (melodické) na 1 až 6 strunách, orientovať sa v prvom kvadrante hmatníka, hrať kadencie bez použitia barré TSDT. hrať jednoduché prednesové skladby - vylúdiť intonačne čistý 	<p>Žiak zvládol:</p> <p>repertoárové požiadavky</p> <ul style="list-style-type: none"> skladby podľa individuálneho plánu v triednej knihe <p>rozsah látky na ročníkovú prehrávku</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 stupnica - J. Jirmal: dve cvičenia - 1 prednesová skladba - 1 pieseň 	<ul style="list-style-type: none"> práca na vyučovacej hodine domáca úloha zameraná na precvičovanie základných návykov pri hre pochvala, povzbudenie, kritika autoevalvácia motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov triedny koncert 2x ročne, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert záverečná ročníková prehrávka

	<p>základného úderu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • úder fixáciou prstami pravej ruky, • pozdĺžny pohyb ľavého ramena, premiestňovať prsty ľavej ruky do susedných i vzdialenejších polôh, • pozdĺžna poloha ľavej ruky a ramena, 	<p>tón</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládanie základných dynamických pojmov • žiak vie samostatne zvládnuť konkrétnu časť prebraného učiva na hodine aj na koncertoch • Hra chromatických stupníc v rozsahu oktávy – hrané na jednej strune. Durové a molové stupnice do 4 krížikov a 4 béčok. Kadencie: C, G, D, A, E dur, a mol, e mol. 		
2. Hudobno-teoretické poznatky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • aplikovať nacvičené stupnice v čítaní notového zápisu 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách <p>aplikovať nacvičené stupnice v čítaní notového zápisu</p>	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách <p>aplikovanie stupníc v čítaní notového zápisu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie • pochvala, povzbudenie seba- hodnotenie
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristiku tónu • silu tónu: dynamika • rozoznávanie intervalových vzdialeností medzi tónmi: výška tónov • rozoznávanie rôznych farieb tónov podľa typov 	<p>Žiak si má osvojiť: rozlíšiť na tóne jeho:</p> <ul style="list-style-type: none"> • silu, dynamické rozdiely: <ul style="list-style-type: none"> - piano - mezzoforte - forte • výšku: intervalové 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšenie základných tónových vlastností: <ul style="list-style-type: none"> - výška - sila • farba 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie použitia základných tónových vlastností pri hre na bicích nástrojoch • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom

	bgitary, tempo sledu tónov	vzdialenosti medzi tónmi		úspešných žiackych vzorov triedne besiedky, interný koncert, kultúrne vystúpenie
--	----------------------------	--------------------------	--	---

Hudobný materiál :

J. Jirmal : Škola hry na gitaru
 J. Nečekal, P. Mandel: Hra na gitaru, 1. diel
 Š. Urban: Škola hry na gitaru

Prednesové skladby:

J. Kotík: Prvá lekcia
 M. Zelenka, J. Obrovská: I. Album pre gitaru
 C. Süsser: 77 drobných melódií

Výber skladieb (klasické):

Carulli, Carcasii, Giuliani...
 V. Zámečník: Gitarová škola

Komorná hra:

J. Juřica: Gitarové duá
 Rôzne piesne – melódia + akordický sprievod (žiak – učiteľ, žiak - žiak)

Hra z listu:

Podľa vlastného výberu učiteľa